

Oppturen fortsetter – økt aktivitet og flere ansatte

Bred oppgang (olje/industri/eksport/større bedrifter) – økt press i arbeidsmarkedet

KONJUNKTURBAROMETER
for Sør-Norge
Mai 2019

Hovedpunkter i konjunktur- barometeret

1

Oppturen fortsetter

Det har vært 10 begivenhetsrike år for norsk økonomi med både opp- og nedturer. Oljenedgangen i 2015 til 2017 påvirket oljefylkene langs kysten. For bedriftene samlet sett flatet det ut høsten 2016 før SR-Banks konjunkturbarometer (noe overraskende) våren 2017 ga signaler om et markert, positivt omslag. I tråd med dette har det fra våren 2017 vært bedring. Det er gledelig at målingen 2. kvartal 2019 bekrefter at bedriftene venter at oppturen fortsetter tross svakere vekst internasjonalt. Andelen positive bedrifter i sør-vest holder seg godt (62 prosent), og er på samme nivå i Stor-Oslo (som ble inkl fra 2 kv 2018). Alle delindeksene indikerer vekst, og indeksen er høyest for omsetning. Videre er lønnsomheten fortsatt på bra nivå, men har falt litt som kan skyldes økt kamp om arbeidskraften.

2

Kraftig oljevekst, samt industri og eksport

Oljenedgangen påvirket store deler av næringslivet, enten direkte eller indirekte og gjennom økt usikkerhet. Både industri og bygg/anlegg ble markert påvirket av nedgangen. Høsten 2016 kom det imidlertid noe mer positive signaler fra bedrifter utenom olje. Fra våren 2017 ga barometeret signaler om bedring også blant de oljeeksponerte. Fra starten av 2018 har det vært høyere forventninger innen olje enn utenfor. Det er igjen tegn til (som i 2011 til 2013) en todelt økonomi med mest fart og ansettelser innen olje. Nå venter 75% av de mest oljeeksponerte bedrifter vekst, mens for de mindre eksponerte er det 66%. For de uten olje er tallet 60%. Oljeoppgangen og svak krone løfter også industrien til det høyeste nivået i indeksens historie fra 2014. 70% av industribedriftene venter vekst. Eksportbedrifter er på tilsvarende nivå. Handelsroen omfatter således (så langt) i begrenset grad norsk eksport. Bygg/anlegg, varehandel og andre sektorer holder seg stabilt med en indeks på litt over 60%. Innen varehandel er det høyere optimisme i engrosbedrifter enn detaljhandel.

3

Optimisme i Sør-Norge

Det er optimisme blant bedriftene i alle fylkene i undersøkelsen. Fra og med våren 2017 har det vært nokså likt nivå (og stigende) i Rogaland, Agder og Hordaland. På siste måling er det nokså likt i Hordaland (63%), Rogaland og Oslo (begge 62%). For andre måling på rad er Agder litt lavere på 60%. Det kan indikere noe lavere vekstforventninger på Sørlandet. Rogaland har hatt størst svingninger de siste årene, men bedre oljeutsikter de siste to årene har gitt et løft. Agder og Hordaland har et diversifisert næringsliv knyttet til sjømat, tradisjonell eksport, turisme og offentlig sektor, som nyter godt av svak kronkurs og lav rente. Disse fylkene ble noe mindre påvirket av oljenedgangen samtidig som de nyter nå godt av oppturen. Tilsvarende gjelder Oslo, med diversifisert næringsliv og hovedstadsfordeler. Oslo har klart seg overraskende godt de siste årene. Utsiktene per nå gir økt sysselsetting og befolkning, og stimulerer eiendomsmarkedet.

4

Flere i jobb vil gi arbeidsinnvandring og folkevekst

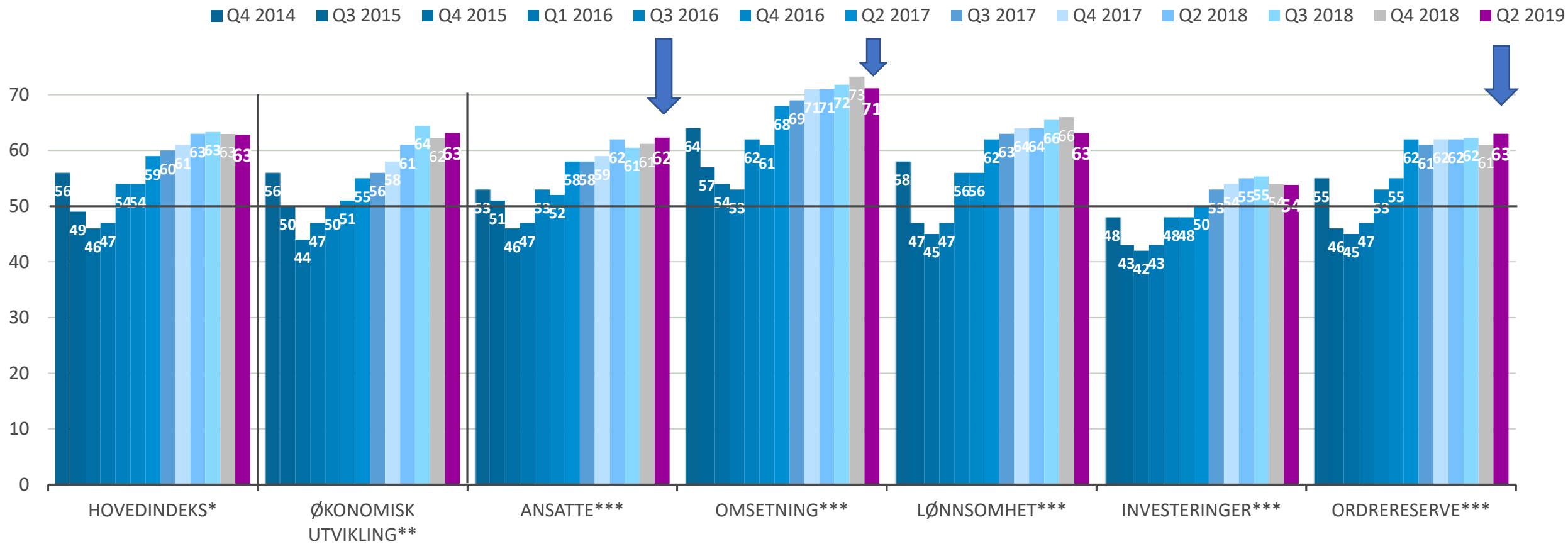
Oljenedturen ble nokså mild for norsk økonomi. Arbeidsledigheten (NAV) har siden våren 2016 blitt redusert og er nå på 2,3 prosent som er nær det laveste på 10 år. Det har vært en svært gledelig og imponerende bedring siden 2016. I Rogaland har ledigheten falt fra nær 5% til snittet i Norge. Hordaland, Agder og Oslo er på omtrent samme nivå. I Rogaland har antall arbeidsplasser steget markert i perioden. Den lave arbeidsledigheten kombinert med bedriftenes planer om flere ansatte (62% skal ansette det kommende året) tilsier enda mer konkurranse om arbeidskraften. Bedrifter innen olje/gass og industri melder høyest vekst (74%). Å realisere bedriftenes planer om vekst krever trolig både god tilflyt av arbeidskraft til Norge (og i Norge), flere i jobb og økt produktivitet.

5

Risiko - arbeidskraft og global uro

Norsk økonomi har vært i bedring siden våren 2016 og er i en moderat konjunkturoppgang. Arbeidsledigheten har falt og er den laveste på 10 år målt hos NAV. SSBs AKU-måling indikerer noe mer ledige ressurser, men det store bildet er at presset tiltar i norsk økonomi. Barometeret har indikert størst sysselsetningsvekst i ansatte i SMB-bedrifter, men nå gjelder det også større bedrifter. Dette tilsier økt konkurranse om arbeidskraften, og at ulike virkemidler herunder lønn er aktuelle. Trolig må også arbeidsinnvandringen ta seg opp om bedriftenes behov skal dekkes, samt økt arbeidsdeltakelse. Økt produktivitet og outsourcing kan også bidra. Uansett er det en risiko for at bedriftene ikke får tak i nok/riktig arbeidskraft. Globalt er det økt handelsuro som følge av at forhandlingene mellom USA og Kina ble avsluttet uten avtale. Vedvarende uro og svakere vekst er således en annen risikofaktor for utviklingen fremover.

Andel bedrifter (i % som venter oppgang), inkl Stor-Oslo fra Q2 2018

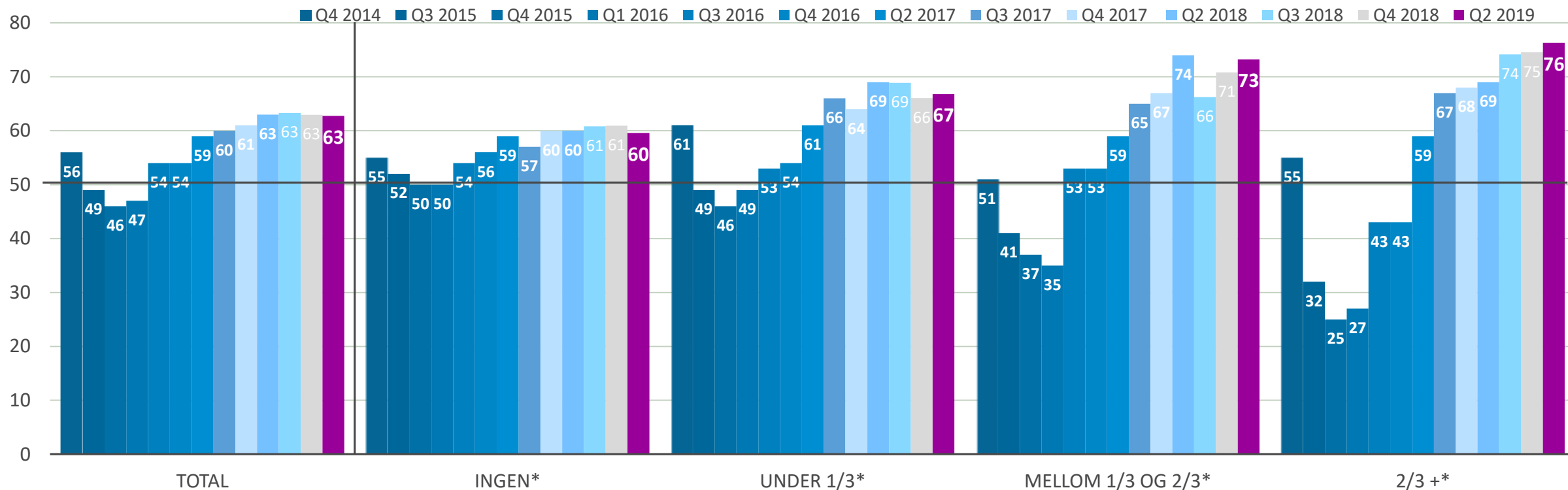

* Hovedindeks er gjennomsnitt av seks delindikatorer. ** Økonomisk utvikling de siste 12 måneder. *** Forventning neste 12 måneder

1 Oppturen fortsetter – økt aktivitet og flere ansatte

Forventningen blant bedriftene etter oljeeksponering

Andel bedrifter (i % som venter oppgang)

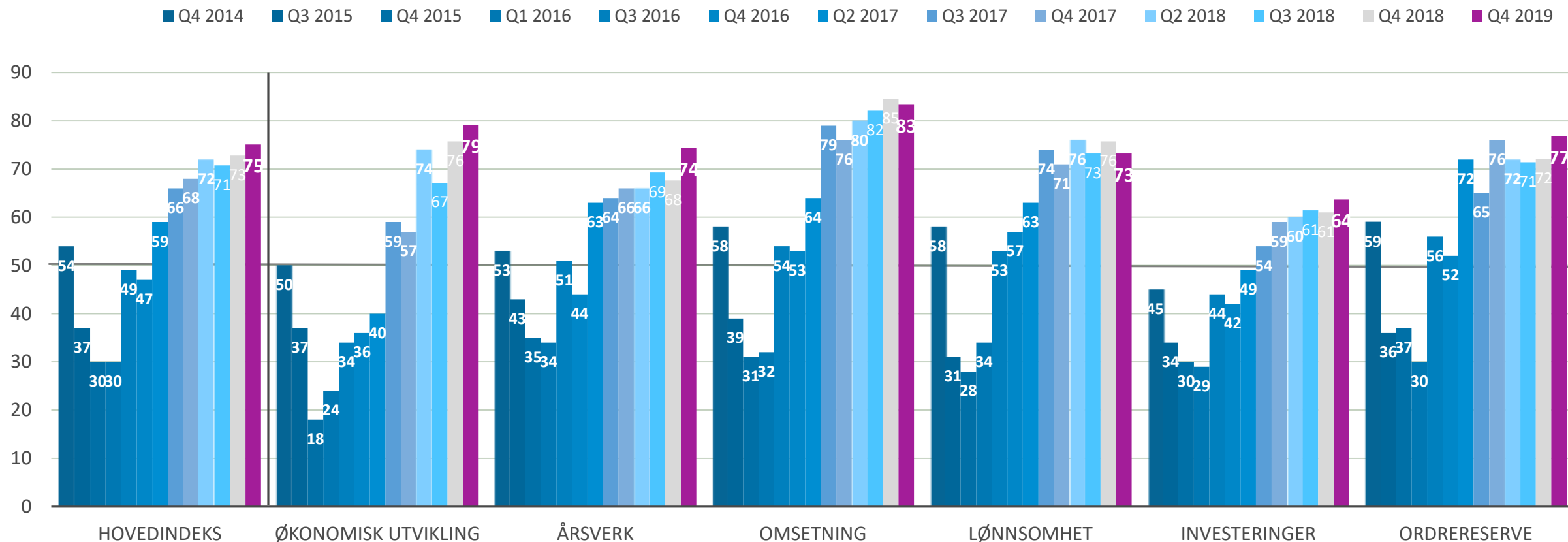

* Andel av omsetningen som er knyttet til oljevirksomhet

2

Rekordhøye forventninger for oljebedriftene
– oljeoppgang, endringskraft (og nye markeder)

Bedrifter med over 1/3 av omsetning mot olje og gass

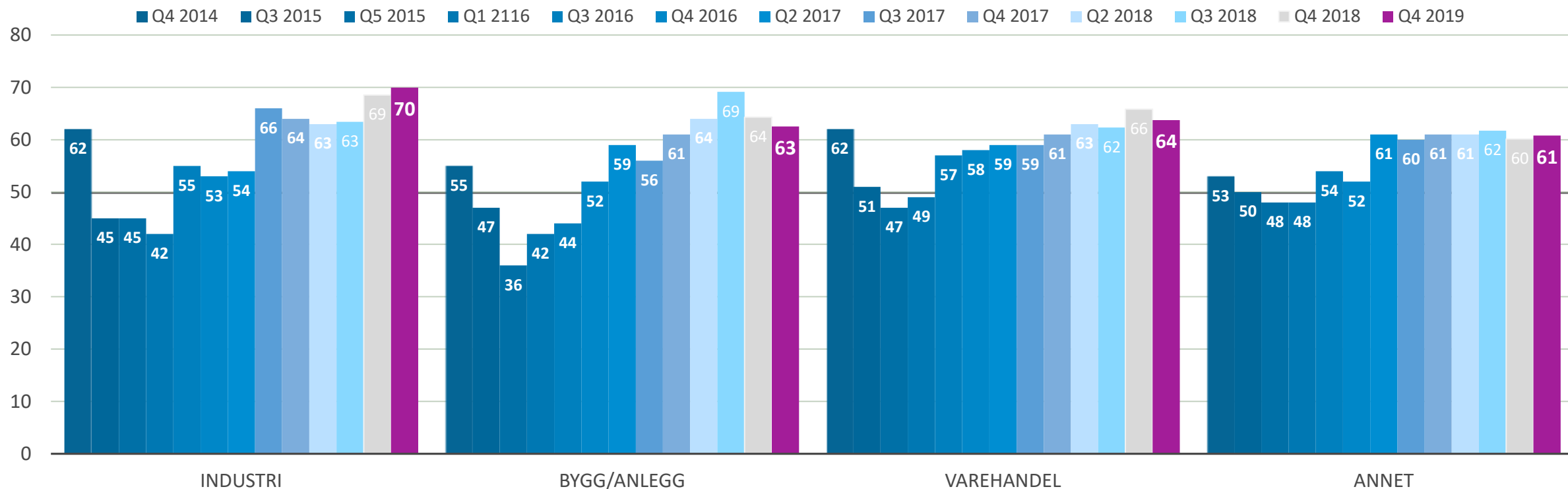

2a

Høy oljevekst, økt lønnsomhet og god ordreinngang – og flere ansatte

Forventninger i ulike bransjer, inkl Stor-Oslo fra 2Q 2018

Andel bedrifter (i % som venter oppgang)

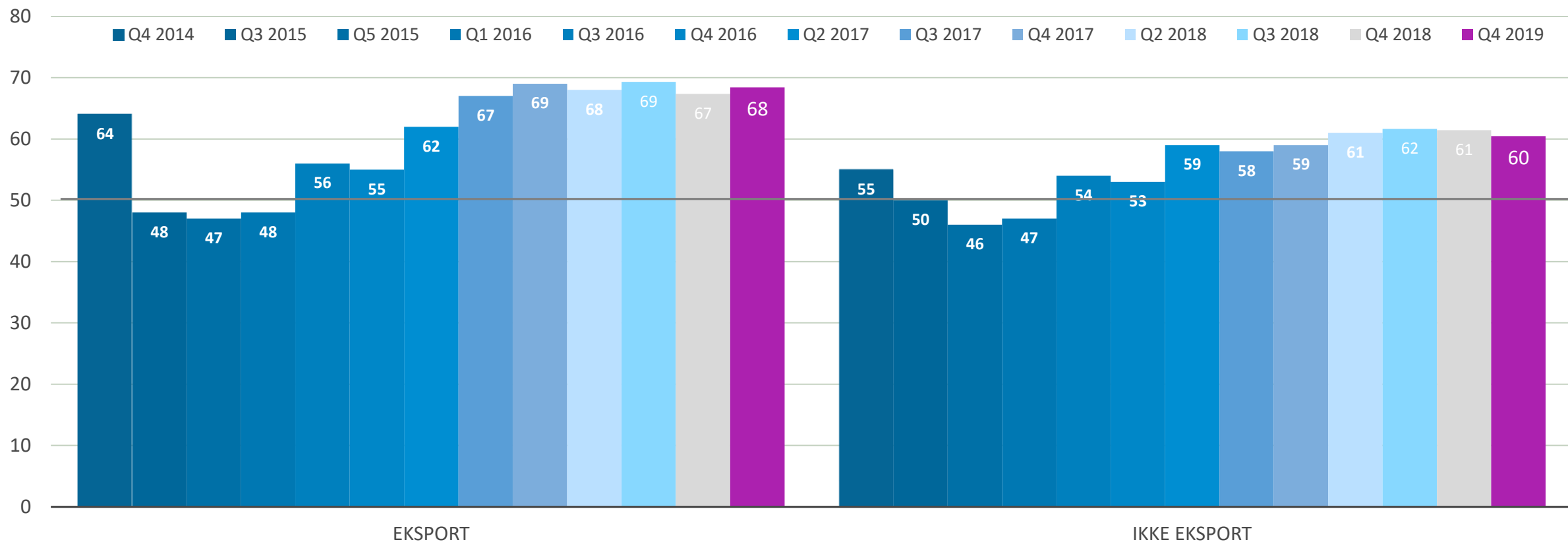
2b

Oppsving i industrien og bra i øvrige bransjer

– mye bidrar: oljeopptur, svak krone, infrastruktur, oljepenger

Eksportbedrifter vs. ingen eksport, inkl Stor-Oslo fra Q2 2018

Andel bedrifter (i %) som venter oppgang

2c

Eksportbedrifter mest positive

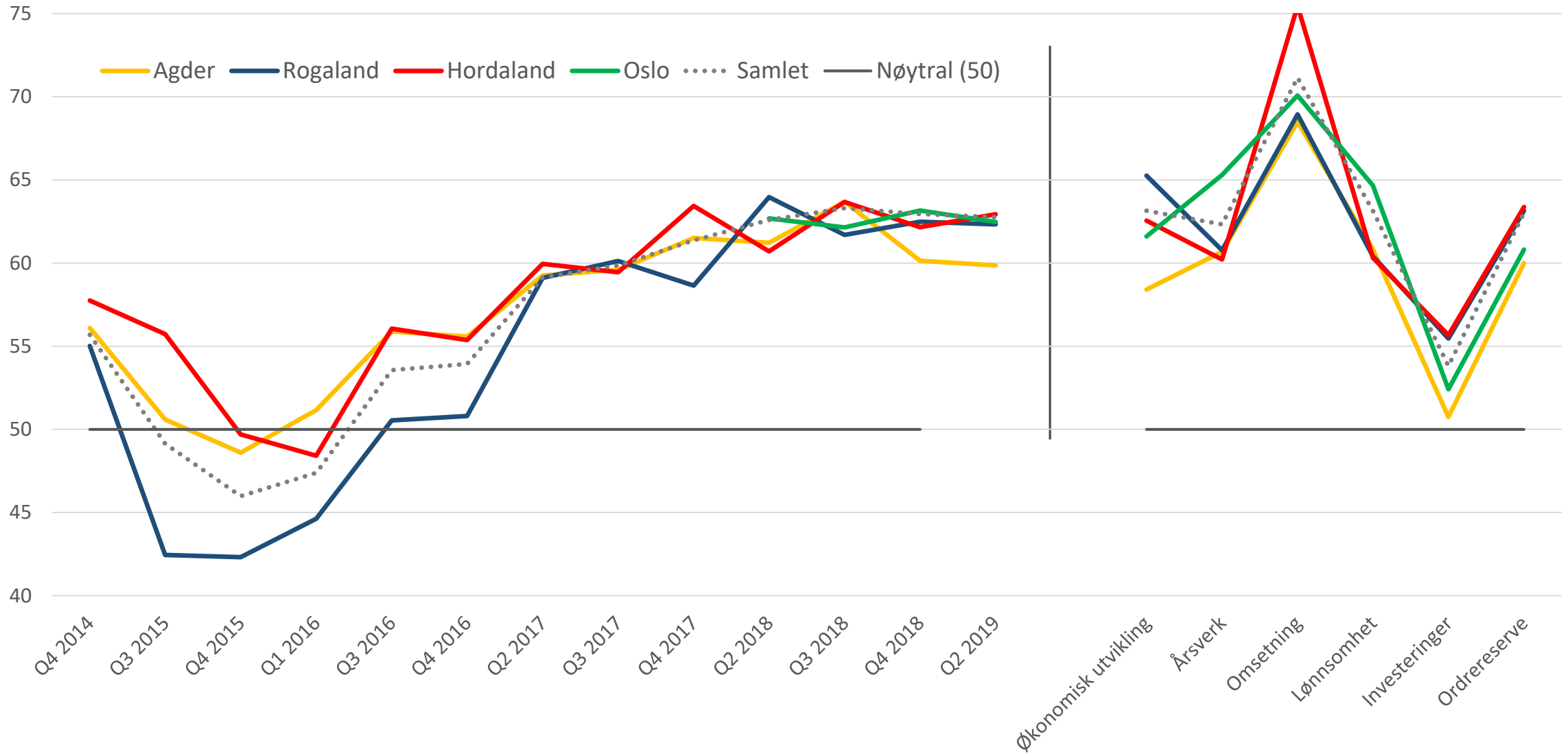
- svak krone gir god drahjelp, norsk eksport på rekordhøye 1000 mrd kr siste 12 mnd

A golden globe is the central focus, resting on a blue surface that is covered in bokeh light effects. The globe is illuminated from the right, creating a bright glow and casting a shadow. The background is a dark blue gradient with scattered bokeh lights in shades of orange and yellow.

3

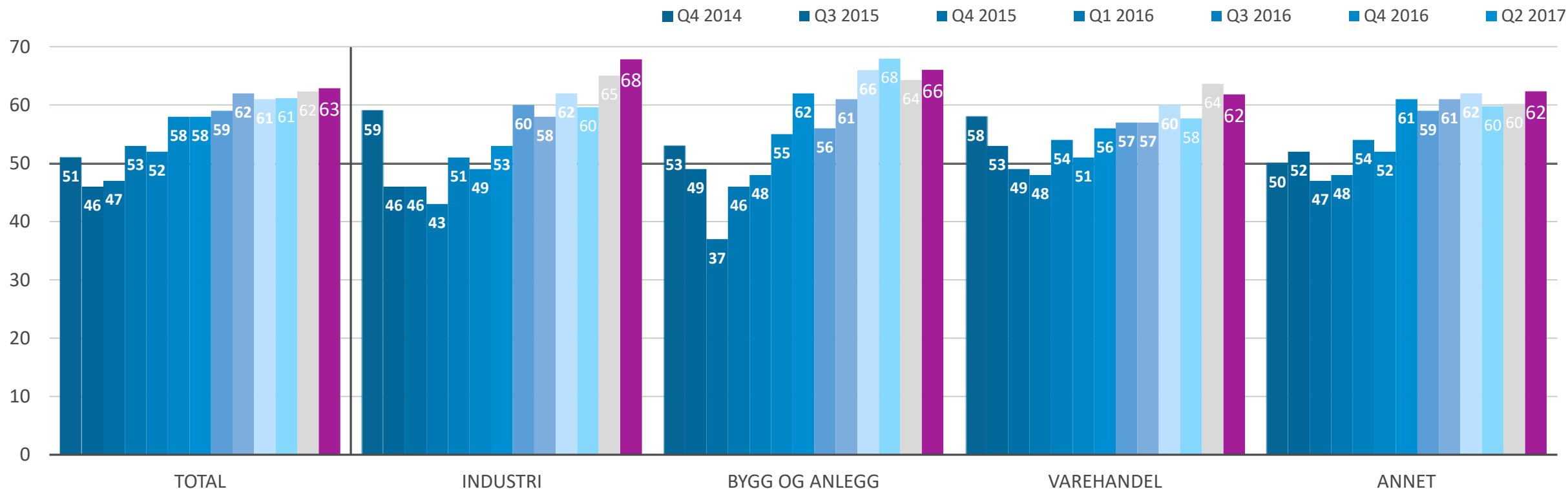
Optimisme i Sør-Norge – hvor er det høyest?

Fylker. Hovedindeks og delindekser per siste måling

Bedriftenes planer for antall ansatte – bransje

Andel bedrifter (i % som venter oppgang)

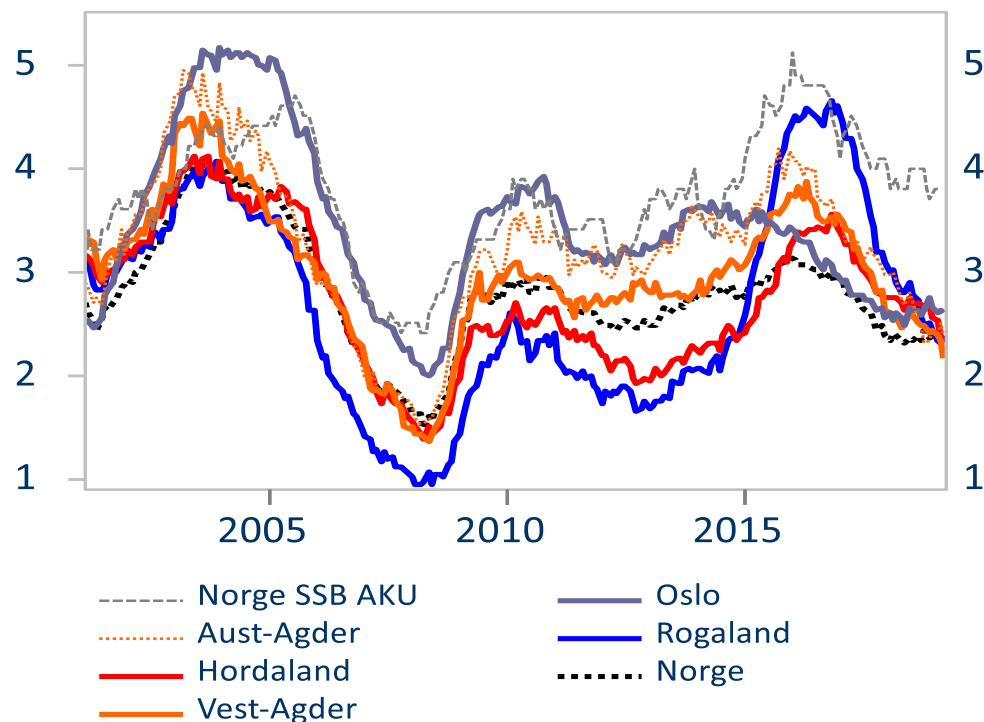
4

Flere jobber i alle bransjer - vil gi arbeidsinnvandring
- Høyest i industri, samt bra i øvrige

Arbeidsledigheten har falt (mest i Rogaland) til laveste på 10 år – og varslede) nedbemanninger holder seg lavt

Norge. Arbeidsledighet (%).

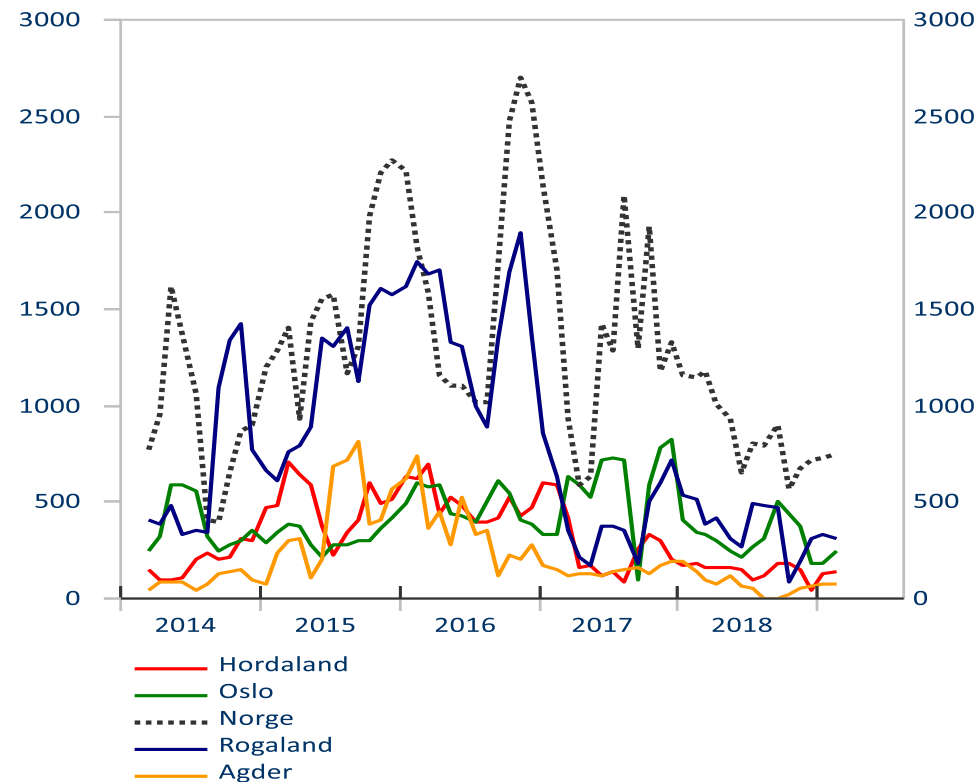
Registrert (NAV). Sesongjustert

Kilde: Thomson Reuters Datastream, SpareBank 1 SR-Bank

Norge. Nedbemanning og permittering

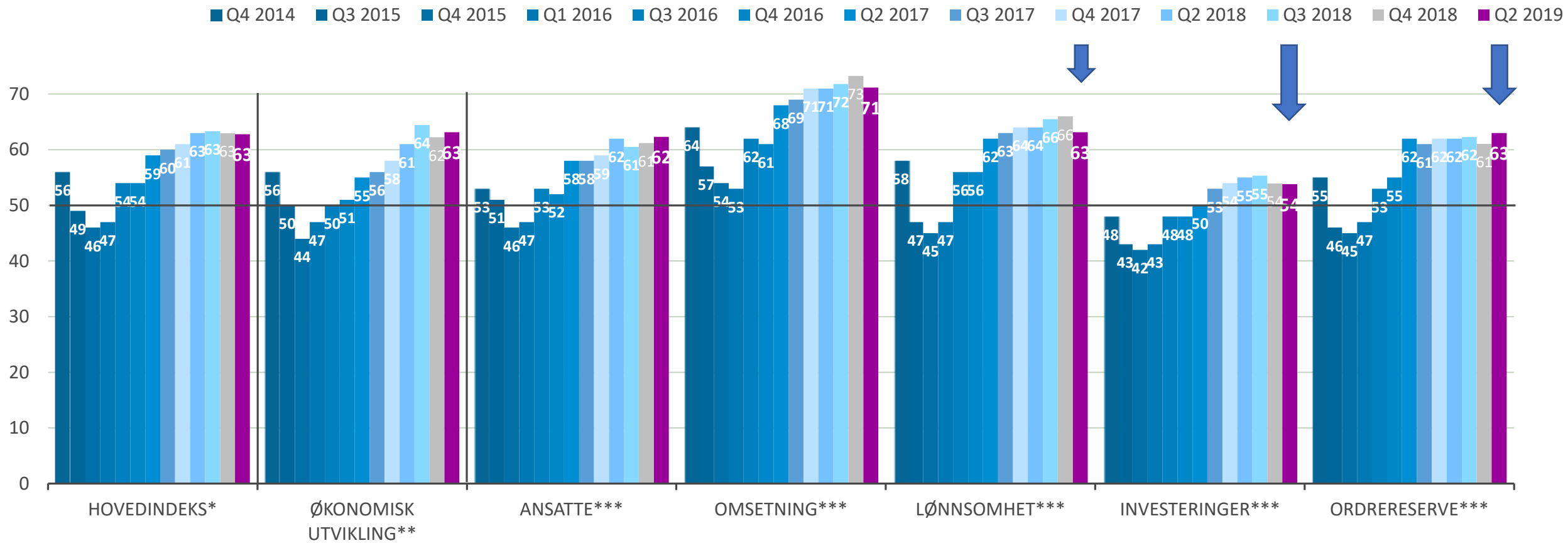
Antall personer (3 mnd snitt) meldt inn til NAV

Kilde: Thomson Reuters Datastream, SpareBank 1 SR-Bank

Kilde grafer: Thomson Reuters Datastream, Sparebank 1 SR-Bank

Andel bedrifter (i % som venter oppgang), inkl Stor-Oslo fra Q2 2018

* Hovedindeks er gjennomsnitt av seks delindikatorer. ** Økonomisk utvikling de siste 12 måneder. *** Forventning neste 12 måneder

4a

Lønnsomhet og ordrereseve holder seg bra – dempet investeringsvekst tross knapphet på arbeidskraft

Nå går alt så meget bedre, men...

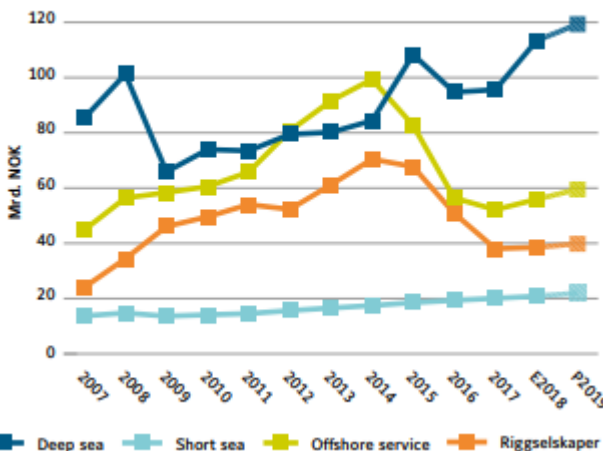
- Kamp om arbeidskraften
- Hva med omstilling og diversifisering?
- Global handelsuro
- Ikke opptur for alle og store forskjeller i oljeservice (rigg/offshore)

Rederiforbundets konjunkturrapport:

Konjunkturrapport 2019: Fremtidstro i tøffe markeder

Rederiene forventer økt lønnsomhet og flere nyansettelser i 2019. Det viser Rederiforbundets Konjunkturrapport for 2019, som ble overlevert til statsminister Erna Solberg i dag. Til tross for svært krevende markeder de siste årene, forventer både transportsegmentene og offshoresegmentene bedre lønnsomhet i 2019.

Omsetningsutvikling 2007-2019 (inkludert estimat 2018 og prognose 2019)

- Noen viktige risikofaktorer:
- Internasjonalt tilbakeslag og finansmarked
- Inflasjon- og rentefrykt
- Oljenedgang (og bolig)

Oppsummering

- Norsk økonomi hadde en mild oljenedtur – nå øker veksten
- 2019 – bred opptur (særlig olje og industri) og jobbvekst
- Kamp om arbeidskraften – hva med kostnader og omstilling?
- utfordringer og global uro, men også muligheter
- Bruke de gode/bedre tidene godt